

Latvijas Neredzīgo bibliotēkas

Informatīvais izdevums

JAUNIE VĀKI

Nr. 2015/01 (10)

Rīga

Katalogs izdots Braila raksta nodaļā
Juglas ielā 14, Rīga, LV-1024
Tālrunis: 67522131, 29137112 (Gunta Bite)
e-pasts: **gunta.bite@neredzigobiblioteka.lv**
Bibliotēkas mājaslapa: **www.neredzigobiblioteka.lv**
Twitter.com — **@LNerB**
Draugiem.lv — **draugiem.lv/neredzigobiblioteka.lv**
Facebook.com — **www.facebook.com/LNerB**

Ziņas par grāmatām un citiem jaunumiem

Šī informatīvā brošūra ir par Latvijas Neredzīgo bibliotēkā reproducētām grāmatām Braila rakstā un citiem Braila raksta nodaļas jaunumiem. Brošūra iznāk reizi gadā un to var saņemt bibliotēkas abonementā, lasītavā vai Braila raksta nodaļā bez maksas.

Braila raksta grāmatu reprodukcijas ietvaros 2015. gadā tika izdotas grāmatas gan ar 2D ilustrācijām, gan ar krāsainiem vākiem, gan arī grāmata par Braila raksta nodaļas darbu un rezultātiem.

2015. gadā reproducēto grāmatu klāstā ir gan klasiķu (piem., Arturs Konans Doils, Aleksandrs Čaks un Aspazija) darbi, gan dzeja (piem., Inta Riekstiņa un Jānis Peters), gan arī tulkotā literatūra.

GRĀMATAS BRAILA RAKSTĀ

Zemāk sniedzam sīkāku informāciju par jaunākajām grāmatām Braila rakstā, kas reproducētas 2015. gadā. Tās ir sadalītas tematiski. Sadaļā «Oriģinālliteratūra» apkopoti latviešu autoru darbi, t.sk., klasika un dzeja. «Tulkoto literatūru» šoreiz pārstāv Somijā dzīvojošā zviedriete Tūve, briti Arturs Konans un Džeimss, amerikānis Viljams un čīliete Rosārio. Šoreiz viena grāmata izdota, kas iekļauta arī «Skolas obligātās literatūras» sarakstā.

**Zenta Ērgle. «STARP MUMS, MEITENĒM,
RUNĀJOT... UN CITI STĀSTI»**

(9 sējumos)

Zentas Ērgles triloģijā «Starp mums, meitenēm, runājot... un citi stāsti» apvienotas trīs grāmatas: «Starp mums, meitenēm, runājot...», «Bez piecām minūtēm pieauguši» un «Nosargāt mīlestību». Tajā iekļautas arī padomju laikā nepublicētās nodaļas un pievienoti skaidrojumi terminiem un vārdiem, lai lasītājam lasot, būtu vieglāk saprast un izjust tā laika garšu.

Vineta Bite par šo grāmatu avīzītē «Bazūne» (Nr. 5 (45)) rakstīja: *«Tā bija 20.gs. 70.-80. gadu kulta grāmata. Toreiz labas grāmatas reti kad varēja dabūt, pārsvarā visās tika slavināts padomju ideoloģiskais režīms un nopelts kapitālisms. Savulaik grāmata bija tikpat populāra kā mūsdienu jauniešiem «Krēsla» un «Bada spēles». Rakstniecei Z. Ērglei izdevās ieinteresēt bērnus un jauniešus, rakstot par to, kas tiem interesēja — draudzību, piedzīvojumiem, pirmajām veiksmēm un neveiksmēm, profesijas izvēli, pirmo mīlestību un nodevību, atkarību ietekmi utt. Grāmata gāja no rokas rokā, to lasīja visi.»*

Jānis Ūdris. «MEIEROVICS. TRĪS ANNAS»

(5 sējumos)

Grāmata ir vēsturisks romāns par pirmo Latvijas Ārlietu ministru Zigfrīdu Annu Meierovicu. Tā nav tikai vēsturisko faktu apkopojums, bet gan literārs stāstījums, kas ļauj uz tā laika notikumiem paskatīties caur Meierovica ģimeni un personiskajiem pārdzīvojumiem.

Braila raksta grāmatas atbildīgais redaktors Ivars Ozoliņš avīzītē «Bazūne» (Nr.8 (48)) rakstīja: *«Šī grāmata ir par Latvijas kā neatkarīgas valsts tapšanu un pirmajiem 7 tās pastāvēšanas gadiem, par ārkārtīgi sarežģīto interešu un attiecību mudžekli, kurā sadūrās Krievijas iekšējie pretspēki — boļševiki, eseri, monarhisti un šķietamie demokrāti, kurus pārstāvēja Kerenska pagaidu valdība, — savukārt Latvijā — Sarkano strēlnieku Stučkas valdības, Zigfrīda Meierovica un Kārļa Ulmaņa pārstāvēto patieso nacionālo interešu pārstāvju un provāciskās Andrieva Niedras valdības pretišķības, kā arī visu minēto konfliktējošo pretspēku savstarpējās nesamierināmās pretrunas.»*

Inta Riekstiņa. «ZĪMES»

(1 sējumā)

Dzejniece Inta Riekstiņa savu pirmo dzejas krājumu sagaidīja 2012. gadā, savukārt pēc trim gadiem šī grāmata nu ir pieejama arī Braila rakstā.

Inta Riekstiņa ir literāte ar bagātu valodu, labu dzejisko izjūtu un labā nozīmē — asu mēli savā lirikā. Grāmatas nosaukumā autore ietvērusi dzīves neapgāžamo patiesību — mēs katrs atstājam savas pēdas jeb zīmes otra cilvēka dzīvē.

Grāmata Braila rakstā iznākusi ar taustāmām ilustrācijām. Tās ir Ievas Veldes izšūtās latvju spēka zīmes. Šajā krājumā latvju zīmes un to skaidrojumi ir iekļauti ar autores atļauju, jo viņas dzejoļi sevī glabā gan latviskās tradīcijas, gan autores patriotisko nostāju, gan arī cilvēku savstarpējo mijiedarbību, dažubrīd pat ar nelielu autorei raksturīgo ironijas piedevu.

imt (Imants Tilbergs). «NĀKA»

(1 sējumā)

«Nāka» ir Imanta Tilberga, uz savas grāmatas vāka viņš sevi sauc — imt —, dzejoļu krājums. Krājumā autors apkopojis vien nelielu daļu no sacerētajiem dzejoļiem. Par grāmatu Imants Tilbergs saka:

Vai es drīkstu novilkt kurpes?

Jo viss sākas un beidzas ar formu.

Piedzimšana un rezultāts.

Pelnu izkaisīšana un kosms.

Es pametu arī to.

Esmu vienas grāmatas autors un man pietiek ar to.

Lasītājs uz grāmatas vāka autora vārda, uzvārda vietā redz ar mazajiem burtiem rakstītu «imt». Tikai grāmatas iekšpusē atrodamas šīs burtu kombinācijas atšifrējums.

Tilberga dzeja ir dinamiska, simboliski saskanot ar dzīves kritieniem un pacēlumiem.

Inese Ziņģīte, Anatolijs Danilāns. «SPEKĪTIM NAV NE VAINAS»

(1 sējumā)

Tā ir neliela grāmata Braila rakstā — vienā sējumā — kuras autori ir pieredzes bagāti ārsti ar pārbaudītām vērtīgām atziņām par uzturu, par ķermeņa fiziskām aktivitātēm, par to, kā kontrolēt savas domas un ko runāt.

Lasītājiem būs ļoti interesanti arī uzzināt, kāpēc daba cilvēku radījusi bez bieza apmatojuma un kā izcilu skrējēju. Grāmatas teksti veidoti kā dialogs, tāpēc tie lasās viegli.

Jānis Peters. «MINHAUZENS UN KAMIKADZE»

(3 sējumos)

Šajā Jāņa Petera krājumā ietverti arī līdz šim nepublicēti autora darbi. Īpašu vērtību grāmatai piešķir autora paša veiktie komentāri, piezīmes, pārdomas un paskaidrojumi. Avīzītē «Bazūne» (Nr.10 (50)) Vineta Bite raksta:

«Ļoti kvalitatīva dzeja — tēli, simboli, salīdzinājumi un zemteksti (*bez zemtekstiem jebkurš darbs ir tikai raksts avīzē (J. Peters)*) — raksturīga pagājušajam gadsimtam. Dzeja, kas uzrunā un liek aizdomāties par ētiku, politiku, vēsturi, eksistenci, dabu, dzīves jēgu, varonību, piekāpību, sapņiem, meliem. Tā ir latviska un personificē latvieti. Dzeja, kas ir «ļoti dziedoša un muzikāla», tās tekstus viegli atcerēties.

*«lins paliek lins viņš Dabu svin
un māte (pati Latvija), dēls, min,
vai tavas kājas tēva takas zina»*

[..] Skaidrojumi mazpazīstamiem vārdiem, kultūr-
vēsturiskiem un dokumentāliem faktiem nav izcelti, vien
norādīta lappušu numerācija un sējums, bet ticiet man tas ir
aizraujoši un īpaši uzrunā tos, kam interesē vēsture
(daudzām vēsturiski svarīgām personām pats autors ir bijis
pietuvināts)!»

Aspazija. «ZELTA MĀKOŅI»

(1 sējumā)

Šī ir otrā daļa no Aspazijas autobiogrāfijas «Zila de-
bess zelta mākoņos». Tā kā Braila raksta grāmatu

lasītājiem bija jau pieejama pirmā daļa «Zila debess», tad tika nolemts reproducēt arī otro daļu.

Atgādinām, ka grāmatas pirmajā daļā autore iejūtīgi, sirsnīgi un asprātīgi apraksta savu visagrāko bērnību, kas pavadīta Zaļenieku pagasta «Daukšu» mājās. Viņas pirmos piedzīvojumus un pārdzīvojumus, iepazīšanos ar apkārtējo pasauli, ar dabu tās dažādo gadalaiku bagātībā, kā arī ar grāmatu un iztēles uzburtajiem brīnumiem.

Savukārt tikko iznākušajā otrajā daļā Aspazija atainojusi savas agrīnās skolas gaitas, ceļu uz zināšanām, kas nebūt nav vienmēr viegls un vienkāršs.

Šī grāmata joprojām ir ar aizrautību lasāms vēstījums par jaunas, talantīgas personības tapšanu, ko vērtīgi izlasīt gan bērniem, gan pieaugušajiem.

Aivars Kļavis. «11 STĀSTI PAR VĪRIEŠIEM»

(2 sējumos)

Aivars Kļavis grāmatu veidojis kompaktajā literārajā žanrā — stāstos. Tie ir intrigējoši...

Autors grāmatas anotācijā raksta:

«Jā, mēs neesam tik pretrunīgi, neaprēķināmi un spilgti kā sievietes. Bet mēs esam! Un, lai ko arī dažbrīd teiktu, bez mums, jums — sievietēm, noteikti būtu daudz garlaicīgāk nekā ar mums. Lai gan tas atkal ir mans — vīrieša viedoklis.»

Tie ir autora apkopotie 11 stāsti par vīriešiem ar visiem viņu tikumiem, kas tiem šķiet mazsvarīgi, un netikumiem, kurus tie rūpīgi slēpj. Par vīriešiem ar visām to dīvainībām, kas daudziem no viņiem nemaz nešķiet dīvainas, un ar kaislībām, kas nereti ir stiprākas par viņiem pašiem.

Monika Zīle. «ZUPA AR CIRCENIEM»

(2 sējumos)

Monikai Zīlei piemīt talants rakstīt viegli, ar nelielu humora piedevu. Arī šajā grāmatā autore, vēstīdama piedzīvojumus, spēj uzjautrināt līdz asarām. Monika ļoti garšīgi smejas!

Grāmatas anotācijā ir rakstīts: «... ēdiens pilda ne tikai piezemēto bada remdēšanas lomu, bet rosina jaunas attiecības, negaidot atsedz pavisam jaunu šķautni pierastajā, pēkšņi uzdod mīklu vai liek pasmaidīt. Par sevi, citiem un pasauli. Bet tieši smaids ir pati svarīgākā garšviela tajā maltītē, kuru visu tautu ēdienkartēs sauc vienādi — Dzīve.»

Grāmata papildināta ar receptēm, tomēr tā nevar tikt uzskatīta par recepšu grāmatu.

Gunta Bite. «PIESKĀRIENU GRĀMATAS»

(1 sējumā)

Šī grāmata tapusi Braila raksta nodaļas 10 gadu jubilejas ietvaros. Tajā ir apkopota informācija par nodaļas vēsturi, tās attīstību, inovācijām un personālu. Grāmatas noslēgumā ievietots saraksts ar 10 gadu laikā nodaļā 139 reproducētām grāmatām Braila rakstā. Grāmatas sākumā lasītājam ir iespēja ielūkoties Braila raksta grāmatu reprodukcijas priekšvēsturē un uzzināt profesionālās Braila raksta redakcijas attīstības vēsturi un iepazīties ar cilvēku, kurš šo vēsturi vieno. Atsevišķa nodaļa veltīta arī desmit gadu laikā Latvijā visvairāk lasītāko grāmatu Braila rakstā TOP10.

Grāmata Latvijas Neredzīgo bibliotēkā izdota gan redzīgo, gan Braila rakstā.

SKOLAS OBLIGĀTĀ LITERATŪRA

Aleksandrs Čaks. «DZEJAS IZLASE»

(3 sējumos)

20. gadsimta 20. gados līdzīgi bumbas sprādzienam uzzied Aleksandra Čaka dzeja. Jaunie ritmi, agrāk nesastaptie tēli, sulīgā valoda aizrauj dzejas cienītājus. A. Čaka dzejas pasaule ir bezgalīgi plaša, bet jo īpaši iezīmējas trīs tēmas — Rīga, latviešu strēlnieki, mīlestība. Šajā izlasē pilnībā ievietots autora pirmais krājums «Sirds uz trotuāra» un «Poēma par ormani», kā arī dzejoļi no dažādām grāmatām, t.sk., «Pasaules krogs», «Mana paradīze», «Iedomu spoguļi», «Zem cēlās zvaigznes» un lielākā daļa poēmu un dzejoļu no epa «Mūžības skartie».

TULKOTĀ LITERATŪRA

Viljams P. Jangs. «BŪDA»

(4 sējumos)

«Būda» pirmo reizi izdota 2007. gadā. Kopš tā laika grāmata ir izraisījusi karstas diskusijas internetā, presē un dažādās reliģiskās konfesijās. «Būda» ir Viljama P. Janga atskārsmes par to, kā darbojas Dievs.

Bārbala Simsone («Kultūras Forums», 15.01.2010) rakstīja:

«Tieši tāpēc, ka «Būda» apgriež mūsu priekšstatus kājām gaisā un izpurina no kabatām visu to saturu, grāmatu ieteicams lasīt lēnām. Kāpēc mums — jebkuram, kurš kādreiz dzīvē dusmojies uz Dievu, pieprasījis paskaidrojumus par savas dzīves likstām un netaisnību,

cīnījies ar nespēju piedot un neticību beznosacījumu mīlestībai, — šķiet, ka mēs tik labi zinām, kāds ir, izskatās, ko domā un dara Dievs? Autors brīdina — mēs Dievu ieslogām savu pašu priekšstatu kastītē, kuri visbiežāk aizgūti no vecāku vai citu bērnības autoritatīvo figūru nepilnīgajiem tēliem, piedēvējam Viņam veselu gūzmu mums zināmo cilvēcisko ierobežojumu, un visbeidzot nobīstamies no ļaunā un paštaisnā elka, kādu paši sev esam izveidojuši. Bet kastē ieslodzīts Dievs vairs nespēj palīdzēt nevienam.»

Dievs, kādu sastop grāmatas galvenais varonis Maks, nav mūsu iedomātais bārdainais vectēvs, Jēzus nav gleznās redzamais garmataināis jauneklis, Svētais Gars nav balts baložveidīgais. «Vai jūs patiešām ticat, ka Dievs ir tumšādaina sieviete?» kāds intervētājs reiz jautāja Jangam. «Vai jūs patiešām ticat, ka Viņš ir baltādains vīrietis?» Jangs atvaicāja.

Arturs Konans Doils. «ROMĀNS PAR ŠERLOKU HOLMSU. Četru zīme»

(3 sējumos)

«Četru zīme» ir viens no spožākajiem sera Artura Konana Doila romāniem. 1889. gadā ar to aizsākās Šerloka Holmsa uzvaras gājiens pasaulē. Šerloka Holmsa palīdzību meklē visi, ar kuriem atgadījies kaut kas baigs vai dīvains. Arī daiļā mis Morstena, kura pēc tēva mīklainās pazušanas sāk saņemt neparastus sūtījumus — fantastiski skaistas un tikpat dārgas pērles.

Grāmatā papildus romānam «Četru zīme» apkopoti arī divi stāsti: «Folkenbridžas saimnieks» un «Svītrainā lāde».

Džeims Bouvens. «IELAS KAĶIS, VĀRDĀ BOBS»
(3 sējumos)

Džeimss Bouvens stāsta par brīnišķīgajām pārmaiņām savā dzīvē no brīža, kad sastapa kaķi Bobu. Pirms abi varoņi satikās 2008. gadā, Bobs bija novārdzis klaiņojošs runcis Londonas ielās, bet Džeimss — narkomāns un ielu muzikants. No daudzajiem miljoniem londoniešu tieši Džeimss uzņēmās rūpes par izvārgušo kaķi, un abi kļuva par nešķiramiem draugiem.

Grāmata ir patiess stāsts par reāliem notikumiem. Reiz starp Džeimsa mūzikas klausītājiem gadījās literārā aģente Marija Pančosa, kura piedāvāja jauneklīm uzrakstīt savu dzīvesstāstu. Drīzumā Džeimss patiešām uzrakstīja grāmatu «Ielas kaķis, vārdā Bobs».

Grāmata ir tulkota 18 valodās, un Džeimsam pat piedāvāts uzņemt filmu pēc grāmatas motīviem. Tomēr viņš nevēlas šķirties no līdzšinējā dzīvesveida — spēlējot mūziku ielās, viņš jūtas patiesi laimīgs. Arī Bobs izskatās visnotaļ laimīgs. Viņš tagad ir londoniešu mīlulis. Metro darbinieki pat uzdāvinājuši kaķim brīvbiļeti.

Rosārio Gomesa. «STĀSTI AR DVĒSELI»
(2 sējumos)

Lasot var šķist, ka tos jau zinām, jo šie stāsti atspoguļo katrā sirdī mītošas patiesības. «Stāsti ar dvēseli» ir stāsti par mīlestību, tādēļ atraisa emocijas un skar ikvienas dvēseles stīgas.

Nav zināms, kurš sacerējis šos saviļņojošos un sirsnīgos stāstus, bet to nesto vēsti par laimi, mīlestību un

savstarpēju saprašanos sadzirdējusi un apkopojusi čīliešu grāmatu izdevēja Rosário Gomesa.

Ja kādam lasītājam vai lasītājai acis mēdz būt «slapjā vietā», tad, lasot dažus stāstus, var nākties nobirdināt pa asarai, taču tās nebūs līdzjūtības, bet gan sevī apjaustās mīlestības, līdzcietības un tuvākā cieņas asaras.

Pati autore par grāmatu saka: «Šie ir stāsti rāmai un nesteidzīgai lasīšanai, ļaujoties vēstij, ko tie nes. Šie ir pārdomu stāsti, kas lasāmi ar sirdi, nevis prātu. Šie ir stāsti, kas veldzē dvēseli un mudina dzīvot citādi.»

BĒRNU LITERATŪRA

Tūve Jānsone. «NEREDZAMAIS BĒRNS»

(2 sējumos)

Tūves Jansones darbi iekarojuši ne tikai bērnu, bet arī pieaugušo sirdis. Rakstniece ļoti patiesi izjūt cilvēka iekšējo pasauli.

Rakstnieces Tūves Jānsones dzimtajā Skandināvijā uzskata, ka troļļi ir pinkaini, ar garu degunu, viņiem ir neglīta, raupja āda, aste un ļoti garš mūžs. Turpretī rakstniece troļļus uzskata mīļiem un izpalīdzīgiem tēliem. Tie ir apveltīti ar gluži cilvēciskām īpašībām, un, runājot par troļļiem, rakstniece smalkjūtīgi, ar vieglu humoru atsedz cilvēku vājības. Savās grāmatās autore uzsver ģimenes nozīmi. Tas liek noprast, cik lielu vietu dzīvē aizņem ģimene.

«Neredzamais bērns» stāsta par ļoti draudzīgiem, mīļiem un labsirdīgiem trollīšiem Muminiem. Par Susuriņu, kas meklēja un neatrada pavasara dziesmu, toties satika ļekainīti Ti-ti-uu, par Bailuļa šausmu piedzīvojumu, par

Svilpasti, kas ticēja katastrofai un galu galā to arī piedzīvoja, par pēdējo pūķi pasaulē — tik lielu kā sērkokciņu kastīte utt.

GRĀMATAS SAGATAVOŠANĀ

Grāmatas sagatavošanā uz 2016. gadu:

Arturs Alliksārs. «**Dzeja**» (1 sējumā)

Sast. Ilze Būmane. «**Latvijas novadu dārgumi**»
(3 sējumos)

Nora Ikstena. «**Ulubeles pasakas**» (1 sējumā)

Kristīne Muciniece. «**Eņģeļu acis. Vēstules**»
(3 sējumos)

Inta Blūma. «**Latvietes karma. Sievišķā enerģija
tuvplānā**» (3 sējumos)

Džīns Stouns. «**Kāpēc daži nekad neslimo?**»
(4 sējumos)

Frēdriks Bakmans. «**Vīrs, vārdā Ūve**» (5 sējumos)

Katarina Ingelmane-Sundberja. «**Lāceņu liķieris,
kafija un laupīšana**» (5 sējumos)

Vilis Liniņš, Ligita Leja. «**Kas cēla un kas grāva
Latvijas valsti**» (7 sējumos)

Pauls Bankovskis. «**18**» (2 sējumos)

Roalds Dāls. «**Matilde**» (2 sējumos)

Rainis. «**Visi desmit**» (1 sējumā) — taktilā grāmata

Eimija Spensere. «**Skats no gaišās puses**» (3 sējumos)

Imants Ozols. «**Rudens roze**» (1 sējumā)

INFORMĀCIJA VISIEM

Atgādinām, ka ikvienam lasītājam, kurš reģistrējies mūsu bibliotēkā ir iespēja saņemt viņam interesējošos materiālus Braila rakstā. To var izdarīt divējādi:

1. dodoties uz bibliotēkas Braila raksta nodaļu vai veicot pasūtījumu, atsūtot tekstus uz e-pastu gunta.bite@neredzigobiblioteka.lv. Teksti tiks pārvērsti un izdrukāti Braila rakstā vienas nedēļas laikā. Tekstu apjoms Braila rakstā nedrīkst pārsniegt 15 (A4) formāta lapas, t.i., 24`000 zīmes. Maksimālais pasūtījuma apjoms uz vienu cilvēku nedrīkst pārsniegt 100 lapas mēnesī. Pasūtīto materiālu lasītājs saņem iesietu spirālē vai saskavotu.

2. Lasītavā pašiem materiālu ieskenēt un ar *Jaws* programmatūras palīdzību noklausīties tā saturu, kā arī nepieciešamības gadījumā ar tastatūras un Braila raksta rindas palīdzību rediģēt, un, izmantojot printeri *Index 4x4 PRO*, izdrukāt Braila rakstā.

Šī iespēja pašam darboties īpaši noderīga studējošiem redzes invalīdiem, jo lasītavā izdrukātā materiāla apjoms nav ierobežots. Lai to varētu izdarīt, lasītājam ir jāprot darboties ar datoru un Braila raksta rindu.

Braila raksta nodaļa rīko arī dažādus pasākumus un praktiskos seminārus, kā arī veic apmācību darbam ar Braila raksta printeri. Nodaļa piedalās arī dažādās konferencēs un semināros, kā arī dodas izbraukumos ar dažādām interesantām aktivitātēm.